

การละเมิดสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวและข้อมูลส่วนบุคคล
ของผู้กระทำความผิดตามกฎหมาย ถือเป็น การลงโทษทางสังคม
ของผู้กระทำความผิดกฎหมายตามทฤษฎีการลงโทษหรือไม่
Is the Infringement of Privacy Right and Personal Data
of the Offender Treated as Social Sanction to the
Offender in Accordance with Theories of
Punishment?

อมลนัฐ สนั่นศิลป์¹

บทคัดย่อ

ปัจจุบันการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารไม่จำเป็นที่จะต้องอ่านจากหนังสือพิมพ์หรือรับชมจากรายการข่าวในโทรทัศน์เพียงอย่างเดียว เราสามารถใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ ได้อย่างง่ายดาย และเว็บไซต์ที่ประชาชนทั่วโลกใช้บ่อยมากที่สุดเว็บหนึ่งคือเฟซบุ๊ก ซึ่งได้รับความนิยมในประเทศไทยเช่นเดียวกัน โดยเราสามารถพูดคุย พิมพ์ข้อความโต้ตอบบุคคลที่อยู่ห่างไกลกัน หรือสร้างเพจในสิ่งที่เราสนใจได้ ส่งผลให้ปัจจุบันมีการกระจายข่าว หรือให้กระจายความช่วยเหลือโดยใช้เฟซบุ๊กเป็นช่องทาง เมื่อพิจารณาถึงผลกระทบจากการใช้เฟซบุ๊กจะพบว่ามีการละเมิดสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว ข้อมูลส่วนบุคคล ทั้งการเปิดเผยชื่อ อายุ ที่อยู่ สถานที่ทำงาน และข้อมูลส่วนตัวของครอบครัวผู้กระทำความผิดกฎหมาย หรือกระทำในสิ่งที่ไม่ควรกระทำและเมื่อการกระทำดังกล่าวนั้นเป็นที่สนใจของชาวเน็ต ทำให้บุคคลเหล่านี้ถูกละเมิดสิทธิดังกล่าวและตกเป็นจำเลยของสังคมซึ่งถือเป็นการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ (Cyberbullying) และการเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของข้อมูล ซึ่งส่งผลกระทบต่ออาชีพ การทำงาน อีกด้วย บางคนถึงกับถูกไล่ออกจากงานซึ่งสาเหตุมาจากการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ ซึ่งสิทธิความเป็นส่วนตัวเป็นสิทธิที่ทุกคนพึงมี แม้จะเป็นผู้กระทำความผิดทางกฎหมายก็ตาม บางคนมีความเห็นว่าการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของผู้กระทำความผิดกฎหมาย หรือผู้ที่กระทำในสิ่งไม่สมควร เป็นเรื่องปกติที่ตนเองมีสิทธิกระทำได้ ถือเป็น การลงโทษจากการกระทำผิดกฎหมาย หรือสิ่งที่ไม่สมควร ซึ่งสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว สิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลเป็นสิทธิที่ทุกคนพึงมีและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย แต่กลับถูกละเมิดสิทธิดังกล่าว ด้วยเหตุที่

¹ อาจารย์ประจำ สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
e-mail : amolnutsanunsilp@hotmail.com

เห็นว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องสมควรพึงกระทำได้ เมื่อบุคคลใดทำผิดกฎหมายบุคคลนั้นควรได้รับโทษตามกฎหมาย ไม่ใช่ได้รับโทษทางสังคม ดังนั้นจึงเป็นที่มาของบทความนี้ เพื่อศึกษาและวิเคราะห์การละเมิดสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวโดยเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของผู้กระทำผิดกฎหมาย ถือเป็น การลงโทษผู้กระทำผิดตามทฤษฎีการลงโทษหรือไม่

คำสำคัญ : ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนตัว สิทธิในความเป็นส่วนตัว ข้อมูลส่วนตัว
ทฤษฎีการลงโทษ

Is the Infringement of Privacy Right and Personal Data of the Offender Treated as Social Sanction to the Offender in Accordance with Theories of Punishment?

Amolnut Sanunsilp

Abstract

At present we don't have to read newspapers or watch news programs to obtain information. People can access information easily from the internet. Facebook is one of the most famous and popular social media sites with a number of users worldwide, including Thai. Facebook is considered a place where we can connect with others through text messages. Also, we can create a Facebook page on a topic we are interested in for other people to follow. Regarding this, we can say that Facebook is one of the powerful tools that we use for spreading news. If we consider the effect caused by Facebook users in Thailand, we can see that there is an infringement of Privacy Right and personal data of offenders. Their personal data, such as names, workplaces, and addresses, are disclosed online without permission. Such information includes the personal data of the offenders' families. Once offenders' actions get attention from netizens, such offenders are treated as social outcasts. This can be considered cyberbullying. Besides, the disclosure of offenders' personal data without permission also affects their careers. Some get fired because of cyberbullying. In fact, everyone shall enjoy the Privacy Right even though he/she is a criminal or wrongdoer. Many people think that it is common practice to divulge the personal data of the offender or evildoer to public. They think they have the right to do so because such person has committed a crime or done something improper. The law provides that everyone has the right to privacy. Thus, if someone commits a crime, the corrections should be legal punishment, not social sanctions. This article is therefore designed in an attempt to examine and analyze whether the infringement

of Privacy Right by revealing the personal data is the punishment for the offender by Theories of Punishment or not.

Keywords : Draft of Information Privacy B.E....., Privacy Right, Personal Data, Theories of Punishment

บทนำ

ท่านเคยได้ยินคำกล่าวที่ว่า “การสื่อสารไร้พรมแดน” มาข้างต้นแล้ว ซึ่งคำกล่าวนี้ไม่ได้กล่าวเกินจริงในสังคมปัจจุบัน เพราะนวัตกรรมและเทคโนโลยีในสมัยปัจจุบัน ที่เชื่อมต่อการสื่อสารของบุคคลโดยไม่ถูกจำกัดด้วยระยะทางอีกต่อไป เพียงแค่เสี้ยววินาทีเราสามารถสื่อสารรับรู้ข้อมูลข่าวสารภายในประเทศและต่างประเทศได้ เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีแน่นอนว่าต้องส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของเราด้วย หากย้อนอดีตไปเมื่อก่อนนี้การสื่อสารจะต้องผ่านตู้โทรศัพท์สาธารณะหรือเขียนจดหมาย แต่ปัจจุบันเราสามารถสื่อสารกันได้ง่ายมากจากโทรศัพท์มือถือ และยังเห็นหน้าบุคคลที่โทรศัพท์อีกด้วยหากเราโทรด้วยระบบวิดีโอคอล ซึ่งปัจจุบันโทรศัพท์มือถือมีการพัฒนาไปไกลมากกว่าจะเป็นแค่โทรศัพท์เพียงอย่างเดียว เราสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านหลากหลายเว็บไซต์โดยไม่จำเป็นต้องอ่านจากหนังสือพิมพ์ หรือรับชมรายการโทรทัศน์เพียงอย่างเดียว ซึ่งหนึ่งในเว็บไซต์ที่บุคคลทั่วโลกนิยมใช้คือเฟซบุ๊ก ซึ่งเราสามารถพิมพ์ข้อความบอกเล่าเรื่องราว หรือคลิปวิดีโอ หรือรูปภาพมากมาย และได้รับความนิยมมากในประเทศไทยและทั่วโลก

ความนิยมของเว็บไซต์ดังกล่าว ส่งผลให้มีการใช้งานทางอินเทอร์เน็ตมากขึ้น มีหลากหลายเพจ และผู้ใช้งานคอยแจ้งข้อมูลข่าวสาร การให้ความช่วยเหลือ หรือการเตือนภัยเป็นไปได้อย่างรวดเร็ว แต่ในขณะเดียวกันก็พบว่าในบางครั้งมีการกระจายข้อมูลข่าวสารที่ไม่เป็นความจริงและได้สร้างความเสียหาย และหากพิจารณาจะพบถึงการละเมิดสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว (Privacy Right) และสิทธิข้อมูลส่วนบุคคล เป็นจำนวนมาก มีการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลโดยไม่ได้รับอนุญาต และได้สร้างความเสียหายต่อผู้ได้รับผลกระทบ โดยเฉพาะหากบุคคลดังกล่าวกำลังเป็นที่สนใจจากชาวเน็ต ไม่ว่าจะเป็นการกระทำความผิดกฎหมาย หรือบางครั้งอาจกระทำการที่ไม่สมควรกระทำ หรืออาจเป็นประเด็นร้อนแรงในโลกสังคมออนไลน์ บุคคลเหล่านี้ถูกเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งเป็นการละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัวและผลจากการละเมิดได้สร้างความเสียหายต่อสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวของข้อมูลส่วนบุคคล โดยที่ไม่มีใครออกมารับผิดชอบจากความเสียหายดังกล่าว ซึ่งบุคคลผู้ที่ทำการเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวของบุคคลอื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต มักมีความคิดเห็นว่าสิ่งที่ตนทำไม่เป็นความผิดเป็นข้อมูลส่วนตัวไม่ได้เสียหายอะไร และคิดว่าการให้ผู้กระทำความผิด หรือบุคคลที่ไม่ได้ทำความผิดกฎหมายแต่มีความประพฤติที่ไม่สมควร ที่ได้ถูกวิพากษ์วิจารณ์ทางสังคมหรือการเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวต่าง ๆ เป็นสิ่งที่ถูกต้องแล้วและสมควรกระทำ สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว (Privacy Right) เป็นสิทธิที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับ พ.ศ.2560 รับรองไว้ ตามมาตรา32¹ ดังนั้นจึงเป็น

¹ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 32 บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว เกียรติยศ ชื่อเสียง และครอบครัว การกระทำอันเป็นการละเมิดหรือกระทบต่อสิทธิของบุคคลตามวรรคหนึ่ง หรือการนำข้อมูล ส่วนบุคคลไปใช้ประโยชน์ไม่ว่าในทางใด ๆ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ที่ตราขึ้นเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะ”

สิทธิที่ทุกคนพึงมี และบุคคลอื่นจะกระทำละเมิดสิทธิดังกล่าวไม่ได้ เว้นแต่อาศัยอำนาจตามบทบัญญัติกฎหมายที่ให้อำนาจที่กระทำได้และทำที่จำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะเท่านั้น

จากบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญดังกล่าว จึงเห็นได้ว่าปัญหาการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของผู้กระทำความผิดกฎหมาย หรือของบุคคลใด ได้สร้างปัญหากับผู้ถูกละเมิดสิทธิในความเป็นส่วนตัว ทั้งสิ้น ผู้กระทำความผิดกฎหมายได้รับโทษทางสังคม ซึ่งเป็นโทษที่กฎหมายไม่ได้บัญญัติไว้ บุคคลจะต้องรับโทษทางอาญา² ต่อเมื่อการกระทำในขณะนั้นกฎหมายบัญญัติให้เป็นความผิดและบัญญัติให้ต้องรับโทษและโทษที่ได้รับจะต้องเป็นโทษทางกฎหมาย เมื่อเปรียบเทียบกับกรณีการลงโทษทางสังคมไม่มีกฎหมายบัญญัติให้บุคคลมีสิทธิเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของผู้อื่น การละเมิดสิทธิของผู้อื่นโดยที่ไม่มีอำนาจที่กระทำได้ตามกฎหมาย ก็ไม่ต่างจากการที่ผู้กระทำความผิดตามกฎหมายที่ได้กระทำละเมิดสิทธิต่อผู้เสียหาย ผู้เขียนจึงเห็นว่าปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาทางกฎหมายที่ส่งผลกระทบต่อสังคม สังคมจะสงบสุขได้ถ้าทุกคนเคารพสิทธิของผู้อื่น โดยบทความนี้จะอธิบายถึงสิทธิในความเป็นส่วนตัว ข้อมูลส่วนบุคคล และทฤษฎีการลงโทษเพื่อเปรียบเทียบให้เห็นว่าการลงโทษทางสังคมถือเป็นการลงโทษทางกฎหมายตามทฤษฎีการลงโทษหรือไม่

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ประมวลกฎหมายอาญา ทฤษฎีการลงโทษ สิทธิในความเป็นส่วนตัว ข้อมูลส่วนบุคคล บทความทางวิชาการ รายงานวิจัย และวิทยานิพนธ์

สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว สิทธิข้อมูลส่วนบุคคล และทฤษฎีการลงโทษ

สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว

สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว (Privacy Right) ไม่ใช่เรื่องใหม่สำหรับกฎหมายในประเทศไทย เพราะมีการบัญญัติรับรองสิทธิดังกล่าวมาแล้วในรัฐธรรมนูญ ถึง 3 ฉบับด้วยกัน ฉบับแรกคือรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 มาตรา 34 และรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันก็รับรองสิทธิดังกล่าวเช่นเดียวกัน

² ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 2 บัญญัติว่า “บุคคลจักต้องรับโทษในทางอาญาต่อเมื่อได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้น ต้องเป็นโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย ถ้าตามบทบัญญัติของกฎหมายที่บัญญัติในภายหลัง การกระทำเช่นนั้นไม่เป็นความผิดต่อไป ให้ผู้ที่ได้กระทำการนั้นพ้นจากการเป็นผู้กระทำความผิด และถ้าได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษแล้ว ก็ให้ถือว่าผู้นั้นไม่เคยต้องคำพิพากษาว่าได้กระทำความผิดนั้น ถ้ารับโทษอยู่ก็ให้การลงโทษนั้นสิ้นสุดลง”

แม้สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวกฎหมายมีการบัญญัติรับรองสิทธิดังกล่าวมาตั้งแต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 มาตรา 34³ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 มาตรา 35⁴

จนถึงรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน พ.ศ.2560 มาตรา 32 ก็ตาม แต่กฎหมายไม่ได้บัญญัติให้ค่านิยมไว้ว่าสิทธิดังกล่าวมีความหมายอย่างไร ดังนั้นในการศึกษาค้นหาความหมายสามารถศึกษาได้จากนกริชการที่ได้ให้ความหมายไว้หลากหลาย อาทิเช่น

Black's Law Dictionary ได้ให้ความหมายสิทธิในความเป็นส่วนตัว หมายถึง สิทธิของบุคคลที่จะอยู่โดยปราศจากการรบกวนจากบุคคลภายนอก และถือเป็นสิทธิที่ได้รับการรับรองในแนวความคิดที่เป็นเสรีภาพอย่างหนึ่งอันมีมาตั้งแต่เดิมโดยให้การปกป้องต่อการเข้าสอดแทรกในกิจกรรมส่วนตัวของบุคคลโดยรัฐซึ่งเป็นเสรีภาพขั้นพื้นฐานของบุคคลที่จะเลือกการดำเนินชีวิตของตนเองและครอบครัว หรือความสัมพันธ์ของตนกับผู้อื่น (นพมาศ เกิดวิชัย, 2557: 12-14) นอกจากนี้ที่ประชุม ICJ (International Commission of Jurists) ได้ให้ความไวในการประชุมเมื่อปี ค.ศ.1976 ที่กรุงสต็อกโฮล์ม ประเทศสวีเดน ว่าเป็น “สิทธิที่จะอยู่โดยลำพังโดยมีการรบกวนการแทรกแซงในระดับที่น้อยที่สุด” ซึ่งมีการขยายความว่า หมายถึงสิทธิของปัจเจกชนที่จะดำเนินชีวิตโดยได้รับการคุ้มครองจากสิ่งเหล่านี้คือ (เรวดี ขวัญทองยิ้ม, ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์)

- 1) การแทรกแซงในชีวิตความเป็นส่วนตัว ครอบครัว และเคหะสถาน
- 2) การแทรกแซงในกายภาพ หรือในทางจิตใจ หรือศีลธรรมและเสรีภาพในทางความคิด
- 3) การกระทำต่อเกียรติยศและชื่อเสียง
- 4) การไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความอันฝ่าฝืนความจริง ซึ่งทำให้เป็นที่เสื่อมเสียในทางสายตาของสาธารณชน
- 5) การเปิดเผยข้อเท็จจริงที่ไม่ถูกต้องอันเป็นที่น่าอับอายเกี่ยวกับชีวิตความเป็นส่วนตัว
- 6) การใช้ชื่อหรือเครื่องหมายชี้เฉพาะโดยไม่มีอำนาจ
- 7) การสืบความลับ การสอดรู้สอดเห็น การติดตามเฝ้าดู และการรบกวน
- 8) การแทรกแซงการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน

³ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 มาตรา 34 บัญญัติว่า “สิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง ตลอดจนความเป็นอยู่ส่วนตัว ย่อมได้รับความคุ้มครอง”

⁴ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 มาตรา 35 บัญญัติว่า “สิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง ตลอดจนความเป็นอยู่ส่วนตัว ย่อมได้รับความคุ้มครอง การกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความหรือภาพไม่ว่าด้วยวิธีใดไปยังสาธารณชน อันเป็นการละเมิดหรือกระทบถึงสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัว จะกระทำมิได้ เว้นแต่กรณีที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับความคุ้มครองจากการแสวงประโยชน์โดยมิชอบจากข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตน ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

9) การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นความลับ ซึ่งผู้กระทำได้รับมาอันเนื่องมาจากการประกอบวิชาชีพนั้น

10) การใช้งานในทางที่มีขอบซึ่งการติดต่อสื่อสารส่วนบุคคล

สำหรับประเภทสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ด้าน คือ ความเป็นส่วนตัวเกี่ยวกับเนื้อตัวและร่างกาย (Bodily Privacy) ความเป็นส่วนตัวในการติดต่อสื่อสาร (Privacy of Communication) ความเป็นส่วนตัวในการอยู่หรือพักอาศัย (Territorial Privacy) และความเป็นส่วนตัวเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลหรือข้อมูลส่วนตัว (Information Privacy) โดยมีหลักสากลที่เป็นมาตรฐานเป็นกรอบในการคุ้มครองในเรื่องดังกล่าว คือ Guidelines on the Protection of Privacy and Transborder Data Flows of Personal Data ขององค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD) โดยมีหลักเกณฑ์หลักการนำไปใช้ จะต้องไม่มีการเปิดเผย หรือการกระทำอย่างอื่นอย่างใดที่ไม่ได้กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ในเก็บบรรวมโดยชัดแจ้ง เว้นแต่จะได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลหรืออำนาจตามกฎหมาย (เวรดี ขวัญทองยิ้ม, ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์)

ข้อมูลส่วนตัว

สำหรับข้อมูลส่วนตัว ปัจจุบันกฎหมายไทยไม่ได้มีคำนิยามไว้แต่กฎหมายต่างประเทศได้มีการบัญญัตินิยามไว้ โดย (นฤมน วงศ์คุ้มพล, 2551: 23-24) ประเทศสหรัฐอเมริกาได้นิยามไว้ใน Privacy Act 1974 ข้อมูลบุคคล หมายถึง บันทึกข้อมูลส่วนบุคคล หมายถึงการบันทึกใด ๆ การจัดเก็บรวบรวม หรือ การจัดกลุ่มข้อมูลเกี่ยวกับบุคคล ซึ่งเก็บรักษาโดยหน่วยงานรัฐบาลกลาง โดยรวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาข้อมูลนั้นได้ระบุชื่อ หรือหมายเลขประจำตัว สัญลักษณ์ หรือ รหัสบ่งชี้อื่น ๆ ซึ่งสามารถแสดงได้ว่าหมายถึงบุคคลใด เช่น ลายนิ้วมือ หรือแผ่นบันทึกเสียง หรือภาพถ่าย เป็นต้น

ปัจจุบันได้มีร่าง พระราชบัญญัติ คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. .... ซึ่งได้มีคำนิยามความหมายข้อมูลส่วนบุคคลไว้ใน มาตรา 5 โดยบัญญัติว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” หมายความว่า ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคล ซึ่งทำให้สามารถระบุตัวบุคคลนั้นได้ ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม

ต่อไปนี้จะกล่าวถึงประเภทของข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งสามารถแบ่งออกได้ 2 ประเภท ได้แก่

1) ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป (Non-sensitive data)

หมายถึง ข้อมูลข่าวสารใด ๆ ที่เกี่ยวกับบุคคลซึ่งสามารถบ่งชี้เฉพาะตัวบุคคล เช่น ชื่อ ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ การศึกษา เป็นต้น

2) ข้อมูลส่วนบุคคลประเภทที่มีความอ่อนไหว (Sensitive Data)

หมายถึง ข้อมูลที่ถือว่าเป็นเรื่องเฉพาะตัวของบุคคลเป็นการเฉพาะ เป็นข้อมูลที่เป็นความลับหรือไม่ต้องพึงประสงค์เปิดเผย เช่น ประวัติอาชญากรรม การเงิน ประวัติสุขภาพ เป็นต้น

ทฤษฎีการลงโทษ

ทฤษฎีอาชญาวิทยาเกี่ยวกับการลงโทษ (อนันต์ ลิขิตธนสมบัติ, 2557: 10-18) มี 4 ทฤษฎี ดังนี้

1) ทฤษฎีการลงโทษเพื่อทดแทนความผิด (Retributive Theory)

เป็นทฤษฎีที่เก่าแก่ที่สุด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความยุติธรรมต่อผู้เสียหายและสังคม โดยเหตุผลในการลงโทษคือการแก้แค้น และเพื่อให้ผู้กระทำความผิดชดใช้สิ่งไม่ดีที่ได้กระทำขึ้น โดยโทษที่ได้รับจะต้องมีความเหมาะสมเช่นแบบเดียวกับผู้เสียหายได้รับ กล่าวคือได้สัดส่วนกับความผิดที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำขึ้น และให้ใช้ค่าเสียหายเพื่อชดเชยความผิดที่เกิดขึ้น (Expiation) เช่น การลงโทษจำคุกและปรับ และให้คืนทรัพย์สิน หรือใช้ราคาทรัพย์สิน เป็นต้น การลงโทษอันชอบธรรมตามทฤษฎีนี้จะต้องประกอบด้วยเงื่อนไข 3 ประการด้วยกัน กล่าวคือ การลงโทษต้องเป็นการทดแทนความเสียหาย (Vindication) การลงโทษต้องกระทำเพื่อให้เกิดความเป็นธรรม (Fairness) และ การลงโทษจะต้องได้สัดส่วนกับความผิด (Proportionality of Punishment) สำหรับประเด็นการพิจารณาอย่าไปถึงเหมาะสมนั้น Kant พิจารณาเห็นว่าควรพิจารณาจาก (อนันต์ ลิขิตธนสมบัติ, 2557: 10-18) “ความร้ายแรงทางศีลธรรมของความผิดแต่ละฐาน และพิจารณาจากความน่าตำหนิของผู้นั้นในอดีต แต่ควรพิจารณาถึงผลดีที่สุดที่ตามมาจากการลงโทษนั้น ดังนั้น การลงโทษจะกระทำได้เฉพาะแต่ในกรณีที่จะแก้ไขผู้กระทำความผิด หรือ ตักเตือนมิให้ผู้อื่นเอาเยี่ยงอย่างผู้กระทำความผิด”

2) ทฤษฎีการลงโทษเพื่อป้องกันหรือขมขู่ยับยั้งหรือแบบอรรถประโยชน์ (Utilitarian Theory)

สำหรับการลงโทษตามแนวคิดนี้จะเป็นการลงโทษที่แตกต่างจากทฤษฎีการลงโทษเพื่อทดแทนความผิด กล่าวคือในทฤษฎีการลงโทษแบบอรรถประโยชน์ ไม่ได้มีพิจารณาโทษผู้กระทำความผิดในความผิดกระทำมาแล้วในอดีตแต่ลงโทษเพื่อไม่ให้กระทำความผิดขึ้นมาใหม่ และไม่ให้บุคคลอื่นกระทำตาม โดยเป็นการลงโทษเพื่อให้ผู้อื่นตระหนักถึงบทบัญญัติกฎหมาย และวิธีการลงโทษจะต้องสามารถป้องกันการกระทำความผิดลักษณะทั่วไปไม่ใช่เพียงแค้ยับยั้งผู้กระทำความผิดเท่านั้น กล่าวคือ การลงโทษจะต้องมีความแน่นอน เสมอภาคและรวดเร็ว และวิธีการลงโทษจะอยู่บนพื้นฐานมนุษยธรรม

3) ทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด (Rehabilitative Theory)

ในทฤษฎีนี้มีมุมมองต่อผู้กระทำความผิดว่าเป็นผู้ป่วย ดังนั้นจึงต้องมีการรักษาแก้ไขให้กลับกลายเป็นคนดี กล่าวคือผู้กระทำความผิดไม่มีเจตนา แต่เพราะถูกสภาพแวดล้อมบีบบังคับ ไม่มีทางเลือกจึงต้องกระทำความผิด โดยกระบวนการจะเริ่มจากมีการตรวจสอบปัญหา วิเคราะห์สาเหตุ และรักษาเหตุ นั้น โดยมีจุดมุ่งหมายไม่ให้ผู้กระทำความผิดกลับมากระทำความผิดซ้ำอีก และยับยั้งไม่กระทำความผิดอีก ซึ่งหลากหลายวิธีที่หลายประเทศนำมาใช้ เช่นการคัดแยกประเภทของนักโทษ กล่าวคือแยกผู้กระทำความผิดครั้งแรกออกจากผู้กระทำความผิดหลายครั้ง หรืออาจจะเป็นการแบ่งแยกเขตนักโทษไม่ให้

ติดต่อกัน หรืออาจจะเป็นการปรับปรุงผู้กระทำผิดระหว่างถูกลงโทษ เช่นการฝึกอาชีพ การศึกษาทั่วไป การอบรมศีลธรรม และการให้ความช่วยเหลือหลังจากพ้นโทษโดยมีบริการให้คำแนะนำและจัดหาอาชีพ เป็นต้น

4) ทฤษฎีการลงโทษเพื่อปกป้องคุ้มครองสังคม (Social Protection Theory)

หลักการที่สำคัญของทฤษฎีนี้คือ การแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด กล่าวคือ การแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดและอบรมเปลี่ยนนิสัย มากกว่าที่จะเป็นการลงโทษ คือจะต้องมีหลักการดำเนินการกับผู้กระทำความผิดอย่างเป็นระบบ โดยคุ้มครองสังคมจากอาชญากรรมมากกว่าที่จะเป็นการลงโทษ และในการลงโทษผู้กระทำความผิดจะไม่สามารถพิจารณาได้แต่เพียงบทบัญญัติกฎหมายเท่านั้น คือมีความจำเป็นที่ต้องศึกษาพฤติกรรมของผู้กระทำความผิดเป็นรายบุคคล และสถานการณ์ดังกล่าวประกอบการพิจารณาด้วย

ประมวลกฎหมายอาญา

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 2 บัญญัติว่า “มาตรา 2 บุคคลจักต้องรับโทษในทางอาญา ต่อเมื่อได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้น ต้องเป็นโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย

ถ้าตามบทบัญญัติของกฎหมายที่บัญญัติในภายหลัง การกระทำเช่นนั้นไม่เป็นความผิดต่อไป ให้ผู้ที่ได้กระทำการนั้นพ้นจากการเป็นผู้กระทำความผิด และถ้าได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษแล้ว ก็ให้ถือว่าผู้นั้นไม่เคยต้องคำพิพากษาว่าได้กระทำความผิดนั้น ถ้ารับโทษอยู่ก็ให้การลงโทษนั้นสิ้นสุดลง”

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 18 บัญญัติว่า “โทษสำหรับลงแก่ผู้กระทำความผิดมีดังนี้

- (1) ประหารชีวิต
- (2) จำคุก
- (3) กักขัง
- (4) ปรับ
- (5) ริบทรัพย์สิน.....”

วิเคราะห์เปรียบเทียบ

จากการที่ได้ศึกษาถึงความหมายสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว ข้อมูลส่วนบุคคล ทฤษฎีการลงโทษ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง หากพิจารณาการลงโทษทางสังคมโดยการละเมิดสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้กระทำความผิดตามทฤษฎีการลงโทษทั้ง 4 ทฤษฎี สามารถแยกพิจารณาได้ดังนี้

1. ทฤษฎีการลงโทษเพื่อทดแทนความผิด (Retributive Theory) ตามทฤษฎีนี้การลงโทษที่ชอบธรรมจะต้องประกอบด้วยเงื่อนไข 3 ประการ คือ การลงโทษต้องเป็นการทดแทนความเสียหาย (Vindication) การลงโทษต้องกระทำเพื่อให้เกิดความเป็นธรรม (Fairness) และการลงโทษจะต้องได้สัดส่วนกับการกระทำความผิด (Proportionality of Punishment) หากพิจารณาข้อเท็จจริงที่เคยเกิดขึ้นในสังคมไทยกรณี นาย A (นามสมมติ) ขับรถถอยหลังโดยมีเจตนาตั้งใจชนรถคันท้าย แต่กลับพูดกับผู้เห็นเหตุการณ์ว่าไม่ได้ทำ รถคันหลังชนชน ซึ่งความผิดที่นาย A กระทำเป็นความผิดทางอาญา คือความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 358 และตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 นอกจากนี้ ผู้เสียหายสามารถเรียกร้องค่าเสียหายจากการกระทำละเมิดดังกล่าวทางแพ่งได้อีกด้วย แต่โทษที่นาย A ได้รับ นอกจากโทษทางกฎหมายคือโทษสังคม ซึ่งมีการเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวของบุคคลดังกล่าว ทำให้นาย A ถูกไล่ออกจากงาน ไม่มีที่ยืนในสังคม หากพิจารณาถึงความผิดที่ได้กระทำ กับโทษทางสังคมที่ได้รับ จะเห็นได้ว่าไม่ได้สัดส่วนและไม่มีความเป็นธรรม เพราะทำให้บุคคลหนึ่งที่ได้กระทำความผิดไม่มีที่ยืนในสังคม ไม่ได้มีโอกาสในการแก้ไขปรับปรุงพฤติกรรม และหากพูดถึงสัดส่วนโทษที่ได้รับจะเห็นได้ว่าไม่ได้สัดส่วน เพราะโทษทางสังคมกฎหมายอาญาไม่ได้บัญญัติไว้ จึงไม่มีความยุติธรรมทางกฎหมาย และการที่ผู้กระทำผิดเป็นผู้เสียหายจากการถูกละเมิดสิทธิในความเป็นส่วนตัวของข้อมูลส่วนบุคคลก็ไม่ได้รับการเยียวยา และเป็นการลงโทษที่ไม่มีความชอบธรรมเนื่องจากไม่มีกฎหมายบัญญัติให้อำนาจกระทำได้

2. ทฤษฎีลงโทษเพื่อป้องกันหรือขมขู่ยับยั้งหรือแบบอรรถประโยชน์ (Utilitarian Theory)

หากพิจารณาการที่ผู้กระทำผิดกฎหมายถูกละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัวในข้อมูลส่วนบุคคล ตามทฤษฎีการลงโทษทฤษฎีอรรถประโยชน์ ที่มีจุดมุ่งหมายให้การลงโทษมีผลยับยั้งไม่ให้ผู้กระทำผิดกระทำผิดซ้ำอีก และแก้ไขเปลี่ยนแปลงทัศนคติให้เคารพกฎหมาย ซึ่งปริมาณโทษที่จะได้รับต้องไม่มากเกินไปจนความจำเป็น และต้องมีความแน่นอน เสมอภาค รวดเร็ว การที่ผู้กระทำผิดได้รับโทษทางสังคมแน่นอนว่าได้รับอย่างรวดเร็วแต่การลงโทษทางสังคมของแต่ละคนอาจได้รับไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับว่าประเด็นใดคนในสังคมให้ความสนใจมาก ก็มักจะได้รับโทษอย่างรวดเร็ว และรุนแรง หากพิจารณาตามข้อเท็จจริงเดิมที่ผู้กระทำผิดขับรถถอยหลังชนคันท้ายโดยเจตนา และได้รับโทษจากสังคมโดยการเปิดเผยข้อมูลส่วนตัว ทำให้ต้องออกจากงาน ไม่มีที่ยืนในสังคม ทุกคนที่ทำผิดแบบกรณีนี้จะได้รับโทษทางสังคมแบบเดียวกันหรือไม่ ก็อาจจะได้รับไม่เท่าเทียมกัน หากผู้กระทำผิดเป็นเจ้าของโรงงาน จำเป็นต้องให้ปิดลงโรงงานเพื่อรับโทษทางสังคม ก็จะได้เห็นว่าไม่มีความเสมอภาคทางกฎหมาย โทษที่ควรได้รับควรเป็นมาตรการลงโทษตามที่กฎหมายบัญญัติไว้เท่านั้น

3. ทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด (Rehabilitative Theory)

กรณีพิจารณาตามทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด ที่มองว่าผู้กระทำผิดเป็นผู้ป่วย ที่ไม่ได้มีเจตนากระทำผิด แต่เพราะสภาพแวดล้อมบีบให้กระทำนั้นจะเห็นได้

ว่าความรุนแรงของโทษทางสังคมที่ได้รับนั้นทำให้มีผลร้ายกับผู้กระทำความผิด ที่เป็นการตัดโอกาสให้ผู้กระทำความผิดกลับตัวและเป็นที่ยอมรับของสังคมได้อีกครั้ง เพราะการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ (Cyberbullying) นั้นมีความรุนแรงและอาจจะส่งผลกระทบต่อให้ผู้กระทำความผิดไม่กล้าเผชิญหน้ากับความเป็นจริงเพราะคิดว่าสังคมตราหน้าตนเองไปแล้ว อาจเดินทางเข้าสู่เส้นทางอาชญากรรมก็เป็นได้

4. ทฤษฎีการลงโทษเพื่อปกป้องคุ้มครองสังคม (Social Protection Theory)

หากพิจารณาตามทฤษฎีนี้ซึ่งมีการหลักการสำคัญแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด โดยจะมีการศึกษาประวัติ สถานการณ์อาชญากรรม พฤติกรรมรายบุคคลด้วย ดังนั้นการที่ผู้กระทำความผิดถูกละเมิดสิทธิในความเป็นส่วนตัว จนทำให้ไม่มีที่ยืนในสังคม ก็เป็นการยากที่จะฟื้นฟูผู้กระทำความผิดที่หลงผิดกระทำความผิด หรือแค่เพียงอารมณ์ชั่ววูบที่ตัดสินใจกระทำความผิดลงไป ดังนั้น หากสังคมไม่ให้โอกาส ไม่เปิดใจให้โอกาสกลับตัว ก็เห็นว่าจะไม่สอดคล้องกับการลงโทษตามทฤษฎีดังกล่าว เพราะเมื่อไม่มีที่ยืนในสังคมอาจทำให้ผู้กระทำความผิดคิดว่าตนไม่จำเป็นต้องกระทำ หรือเคารพกฎหมายอีกต่อไป ซึ่งไม่ตรงกับหลักการในทฤษฎีนี้

ดังนั้นจึงเป็นสิทธิที่ทุกคนพึงมี แต่อาจจะมีข้อยกเว้นที่ไม่ได้รับการคุ้มครองคือ หากเป็นการกระทำที่กฎหมายให้อำนาจและเพื่อประโยชน์สาธารณะก็จะไม่ได้รับความคุ้มครองสิทธิดังกล่าว แต่การที่เราพบเจอปัญหาการละเมิดสิทธิในความเป็นส่วนตัว ข้อมูลส่วนบุคคล เป็นการกระทำของบุคคลทั่วไปที่กฎหมายไม่ได้ให้อำนาจไว้ ดังนั้นแม้จะอ้างว่าเพื่อประโยชน์สาธารณะก็ตาม ผู้เขียนเห็นว่าเมื่อกฎหมายไม่ได้ให้อำนาจไว้เท่ากับไม่มีสิทธิที่จะทำการละเมิดได้

ทั้งนี้จะพบว่าสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว สิทธิในความเป็นส่วนตัวของข้อมูลส่วนบุคคล เป็นสิทธิที่ทุกคนพึงมีและรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยก็ได้บัญญัติรับรองไว้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 มาตรา 34 ดังนั้นจึงเป็นสิทธิตามกฎหมายที่ทุกคนพึงมี แต่อาจจะมีข้อยกเว้นที่ไม่ได้รับการคุ้มครองคือ หากเป็นการกระทำที่กฎหมายให้อำนาจและเพื่อประโยชน์สาธารณะก็จะไม่ได้รับความคุ้มครองสิทธิดังกล่าว แต่การที่เราพบปัญหาการละเมิดสิทธิในความเป็นส่วนตัว ข้อมูลส่วนบุคคล ทางเครือข่ายสังคมออนไลน์ เป็นการกระทำของบุคคลทั่วไปที่กฎหมายไม่ได้ให้อำนาจไว้ ดังนั้นแม้จะอ้างว่าเพื่อประโยชน์สาธารณะก็ตาม ผู้เขียนเห็นว่าเมื่อกฎหมายไม่ได้ให้อำนาจไว้เท่ากับไม่มีสิทธิที่จะทำการละเมิดได้

นอกจากนี้เมื่อพิจารณาการรับโทษทางกฎหมายอาญา ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 2 ที่มีหลักสำคัญในการรับโทษทางอาญาคือกฎหมายขณะนั้นบัญญัติให้เป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่ได้รับจะต้องเป็นโทษที่กฎหมายบัญญัติไว้เท่านั้น ซึ่งโทษทางอาญาที่กฎหมายบัญญัติไว้ ในมาตรา 18 ซึ่งมี 5 ประการ คือ ประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ ริบทรัพย์สิน เท่านั้น ซึ่งเมื่อพิจารณาประกอบกับรัฐธรรมนูญที่รับรองสิทธิดังกล่าวไว้ จะเห็นได้ว่า การที่กฎหมาย

ลงโทษจำคุก หรือประหารชีวิต เป็นการละเมิดสิทธิในความเป็นส่วนตัว สิทธิในชีวิตร่างกาย และละเมิดเสรีภาพในการเลือกที่ถิ่นที่อยู่ที่ต้องไปอยู่ในเรือนจำนั้น เพราะเหตุใดถึงสามารถกระทำได้ เหตุเพราะกฎหมายได้บัญญัติให้อำนาจไว้นั้นเอง แต่การละเมิดสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวทางเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network) ที่พบเห็นในปัจจุบันนั้น กฎหมายไม่ได้ให้อำนาจไว้ ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าเมื่อกฎหมายไม่ได้ให้อำนาจ แต่ไปละเมิดสิทธิของผู้อื่น ก็ถือเป็นความผิดเช่นเดียวกัน

สรุปและข้อเสนอแนะ

เมื่อกฎหมายรัฐธรรมนูญได้บัญญัติคุ้มครองสิทธิในความเป็นส่วนตัวแล้ว ควรจะมีบทบัญญัติเฉพาะในการลงโทษผู้กระทำผิดในละเมิดสิทธิในความเป็นส่วนตัว ข้อมูลส่วนบุคคล ของบุคคลอื่นโดยไม่มีอำนาจโดยชอบตามกฎหมาย การมีบทบัญญัติเฉพาะจะทำให้สามารถคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายจากการถูกละเมิดสิทธิดังกล่าวได้อย่างชัดเจนและเป็นธรรมกับความเสียหายที่ผู้ละเมิดได้กระทำต่อผู้เสียหาย และควรมีการให้บัญญัติค่านิยมความหมายให้สิทธิความเป็นส่วนตัว ข้อมูลส่วนบุคคลอย่างชัดเจน เพื่อจะได้ไม่เกิดปัญหาในการพิจารณาการตีความ ที่จะสร้างปัญหาในการคุ้มครองผู้เสียหาย เพราะสิทธิดังกล่าวถือเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของทุกคนตามรัฐธรรมนูญ ดังนั้นเพื่อไม่ให้เกิดช่องว่างทางกฎหมาย เมื่อมีการบัญญัติรับรองสิทธิแล้ว ก็ควรมีบทบัญญัติคุ้มครองผู้เสียหาย และลงโทษผู้กระทำผิดเพื่อไม่ให้กระทำความผิดซ้ำอีกตามทฤษฎีการลงโทษ เพราะสังคมจะสงบสุขได้หากทุกคนเคารพกฎหมาย เคารพสิทธิของตนเอง และไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น

บรรณานุกรม

- นพมาศ เกิดวิชัย. (2557). การพัฒนากฎหมายเพื่อคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัว. วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรังสิต.
- นฤมน วงศ์คุ้มพล. (2551). ความรับผิดทางอาญาเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลตามประมวลกฎหมายอาญา. วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อนันต์ ลิขิตชนสมบัติ. (2557). มาตรการการลงโทษทางอาญาแก่ผู้กระทำความผิดในคดีสิ่งแวดล้อม. สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม กรุงเทพฯ . (การอบรมหลักสูตรผู้พิพากษาผู้บริหารในศาลชั้นต้น รุ่นที่ 13)
- เรวดี ขวัญทองยิ้ม. (ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์). ปัญหาและมาตรการทางกฎหมายในการรับรองและคุ้มครองสิทธิในความเป็นส่วนตัว (Right to Privacy). สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ.
- เต็มจิต ฉวีริยะกุล.(2557). การลงโทษ ความหมาย หลักทฤษฎีและปรัชญาว่าด้วยการบังคับใช้โทษประหารชีวิตในปัจจุบัน.